

Natuurhistorisch Maandblad

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

Verantwoordelijke Hoofdredactie: Dr. W. van de Geyn, Natuurhistorisch Museum, Maastricht, telefoon 4174. — Mederedacteuren: P. Jos. Cremers, Huize „Niethuizen“, Wijnandsrade; Dr. H. Schmitz, S.J., Marienkirche, Steyr, Oberösterreich; P. Geurts, Echt. Penningmeester: Mr. G. van Spaendonck. Postgiro 125366 ten name van het Natuurhist. Genootschap, Maastricht.

Verschijnt Vrijdags voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan de Leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

Correspondentie betreffende Genootschap aan het Secretariaat: Jekerweg 87a, Maastricht.

Correspondentie betreffende Maandblad aan het Natuurhistorisch Museum, Bosquetplein, Maastricht.

INHOUD: Verslag van de maandelijksche vergadering op Woensdag 5 Sept. 1945, herdenking van G. H. Waage door Rector P. Jos. Cremers, ds. Kuyman, Dr. H. J. E. Endepols, G. Doorenbosch en J. Allema. — Eerbetoon aan den overleden leeraar Waage, door ir. E. Lahaye. — In Memoriam, door P. Ramaekers. — G. H. Waage als docent, door Prof. Dr. J. J. G. Prick. — Beteekenis van G. H. Waage voor het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, door Dr. Wilha A. E. van de Geyn. — Verslag van de buitengewone algemeene ledenvergadering. — Mededeeling van de redactie. — Nieuwe leden. — Aanmelding van de maandelijksche vergaderingen. — Excursies.

Herdenking van Gustaaf Herman Waage

Secretaris van het Natuurhistorisch Genootschap,
Hoofdredacteur van het Natuurhistorisch Maandblad

gehouden op de maandelijksche vergadering van 5 Sept. 1945.

De vergadering was ditmaal geheel gewijd aan de nagedachtenis van G. H. Waage, die na een kortstondige ziekte, op 8 Juli ll., in den leeftijd van 47 jaren is overleden.

Vele leden van het Natuurhistorisch Genootschap verzelden hem tesamen met een onafzienbare rij leerlingen en oud-leerlingen, naar zijn laatste rustplaats.

Voor de getrouwe bezoekers van de maandelijksche bijeenkomsten, waarop de heer Waage zoo noode zal gemist worden, stond deze eerste Woensdag in September in het teeken eener meer intieme herdenking van den overledene.

Aanwezig waren: de dames Lahaye-de Wit, Hoeberechts-Roebroek, Kofman-Kamminga, Dütting, van der Grinten, van Schaik, Kooyman, Grégoire, van de Mijll Dekker, Doorenbosch, van de Geyn, en de heeren: Cremers, van Rummelen, Kuyman, Waage, Fruytier, Endepols, Kruytzer, Hoeberechts, van Maastricht, br. Bernardus, br. Maurentius, Wijsen, Grégoire, Bergholtz, Onstenk, Kortebos, Rijk, Maessen, Mommers, Kersten, Grossier, Smeets, Kofman, Courrech Staal, Koene, Otten, Rutten, fr. Jeuken S.J., Paping, p. Nijland O.F.M., van der Gugten, van Wouw, Leysen, Kamm, Kemp, van Noorden, Willems, Bouchoms, van Schaik, Alen, Allema, Doorenbosch, Nijst.

Het portret van den overledene, omgeven door herfstbloemen, sierde de schouw.

De Voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap, Rector P. Jos. Cremers, verwelkomde de aanwezigen, in het bijzonder den heer A. E. Kersten, wethouder van Onderwijs, die op deze vergadering de gemeente Maastricht vertegenwoordigde, alsmede de sprekers, en hield dan de volgende gedenkrede:

Het bezit van een goeden vriend is een vreugde voor het leven.

Maar het verlies van zoo'n vriend doet het leven ook smartelijk aan.

Gedurende meer dan twintig jaren bezat ik in den heere Waage een nobelen vriend, mocht ik in lief en leed — in leed vooral — zijne edelaardige vriendschap ondervinden.

Blijken hiervan gaf hij immer ongevraagd en toch nooit opgedrongen, altijd spontaan, steeds gul en hartelijk.

Tijdens onzen omgang heb ik Waage van nabij mogen gadeslaan als *Man en Vader*.

Met welke trouwe aanhankelijkheid hing hij de zijnen aan!

Met wat kiesche zorgen omgaf hij het lange ziekbed zijner aangebeden Vrouw, met wie hij, levend in de allerschoonste harmonie, maar altijd door plannen maakte voor de toekomst van hun beider veelbelovend kind, hun Johnny.....

Toen hij beseftte dat de dood hem in den greep had en dat het „Klaverblad“, zooals hij zijn gezin gaarne noemde, op onherstelbare wijze ging uit elkaar gescheurd worden, was het geen angst voor den dood, die hem het scheiden zwaar deed vallen, maar bezorgdheid over zijn kranke vrouw, die hem zoo mocelijk kon missen, over zijn jongen, dien hij zoo graag tot man had zien opgroeien.

Doch het bewustzijn, hetwelk hij bij zich omdroeg dat de energie der Vrouw-Moeder, handelende in zijn geest, sterk genoeg zou blijken om moedig aan het noodlot het hoofd te bieden en haar te schragen in de roeping om van haar kind een *mensch* te maken, is hem op den zwaren gang naar de eeuwigheid tot troost geweest, heeft hem de kracht gegeven om, in Christelijke berusting, alles te verlaten wat hem lief was.

Maar toch..... Quis non fleret! wie zou niet weenen! bij de aanschouwing van wat de dood hier zoo meedoogenloos vernielde.

* * *

Ik heb gedurende onze jarenlange vriendschap Waage leeren kennen en heb hem bewonderd als *ongeevenaarden Paedagoog*, als *Docent van groot formaat*.

Als dusdanig was hij naar de getuigenis van Johannes Chrysostomus een waar kunstenaar, omdat, volgens dezen kerkvader, de grootste aller kunstenaars hij is, die de kunst verstaat om hart en geest van jongelingen en meisjes te vormen.

Wie bij leeraar Waage op de schoolbank zaten deden kennis op niet voor de school alléén, maar voor heel het verdere leven.

* * *

Ik heb Waage vooral gekend als den haast niet te vervangen *Secretaris van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg*, den onvolprezen *Hoofdredacteur van het Natuurhistorisch Maandblad*.

Dat onze Vereeniging in de Natuurhistorische wetenschappelijke kringen zoo hoog staat aangeschreven en het Maandblad een in zijn genre eenig periodiek geschrift is, danken wij op de allereerste plaats aan hem.

Op eene vergadering Waage ontmoeten — en hij was er haast altijd te ontmoeten, omdat hij er maar zelden ontbrak, — en Waage dan hooren, die er steeds te beluisteren viel, omdat zijn uitgebreide biologische kennis de nooit falende vraagbaak bleek ter oplossing van de meest moeilijke natuurhistorische vragen — was voldoende, om zich voor altijd bij onze vereeniging aan te sluiten, en telkens weer opnieuw, aan het einde van de maand, met verlangen uit te zien naar de komst van het Natuurhistorisch Maandblad.

De ruim tachtig wetenschappelijke vereenigingen op natuurhistorisch gebied, verspreid over heel de wereld, waarmee ons Maandblad in ruilverkeer staat, zijn even zoovele getuigen van de bezielende propaganda, welke, dank zijn Hoofdredacteur, van dit orgaan uitging.

Waage was een veelzijdig ontwikkeld iemand, begaafd met vele talenten.

Met die talenten heeft hij gewoekerd, omdat een bedrijvig leven hem een behoefte was.

Die behoefte sproot uit de trouw waarmee hij de leuze gestand deed, welke zijn kamertje sierde toen hij nog maar een knaap was van amper zeventien jaar: „*De roeping van den mensch is mensch te zijn*”.

Deze spreuk leidde hem door het leven en leidde hem veilig, omdat zijn *mensch-zijn* de mensch was, die geschaapen naar Gods beeld en gelijkenis, in trouwe plichtsbetrachting niets anders zoekt en aanhangt dan wat schoon is en goed.

Is 't wonder dat deze mensch zich heel bijzonder getrokken voelde tot Gods mooie natuur en vertrouwd als hij was met zoo vele wonderen van het Heelal, van zijn weten en kennen een Apostelschap maakte, waarmee hij de menschen leerde menschen te zijn?.....

Dat Apostelambt heeft hij temidden van ons leden van het „Natuurhistorisch Genootschap in Limburg” twintig lange jaren uitgeoefend.

Dies blijve zijne nagedachtenis hier in dankbare herinnering voortleven.

Daarna gaf de Voorzitter het woord aan ds. P. Kuyman, Ned. Herv. predikant te Maastricht.

Dames en Heeren,

Het wil mij voorkomen, dat het een goede gedachte is geweest van het Genootschap, om nog eens samen te komen en te overdenken, wat we verloren hebben door het heengaan van onzen goeden vriend Waage. Ik voel

dit niet als menschenverheerlijking, maar als een eerlijke behoefte, om uiting te geven aan onze droefheid en tegelijk onze dankbaarheid voor hetgeen hij in ruimen kring betekend heeft.

Wij kunnen deze gedachte alleen benaderen vanuit onze gezamenlijke verarming door het gemis, dat zijn heengaan ons heeft opgelegd.

In het bijzonder heeft mij getroffen, wat zijn broeder mij zeide, toen we van de begraafplaats terugkeerden: „Hebt u er wel op gelet”, zoo vroeg hij, „dat de vogels begonnen te fluiten, toen we zooveen op het kerkhof kwamen?” Iemand als Guido Gezelle zou in ons midden moeten zijn, om ons de beteekenis van deze woorden duidelijk te maken aan het hart. Maar is het eigenlijk voor ons wel noodig, wij, die hem zoo in zijn werk en zijn persoon hebben leeren hoogachten en lief hebben?

Waage ging op in zijn vak. Dat is een van de schoonste dingen, die men van iemand zeggen kan. Hij werkte niet om belooning; zijn arbeid droeg de belooning in zich. Als iemand begrepen heeft de gelijkenis van Jezus, van de arbeiders, die op verschillende uren van den dag gehoord werden en aan den avond van den dag de ééne penning kregen, dan is hij het geweest. Maar hij was onder degenen, die van den vroegen morgen tot den laten avond gewerkt hebben.

En omdat hij opging in zijn vak, was hij ook altijd positief geladen. Hij stak andere menschen aan. Vol van den eerbied over het wonder der natuur, deelde hij niet expres, maar vanzelf uit van zijn eerbied voor den Schepper. Wij weten, dat hij lang gewogen heeft, of hij theoloog of natuurkundige zou worden. In zijn hart is hij, ook toen hij voor de natuurkunde gekozen had, theoloog gebleven: een prediker van Gods eer.

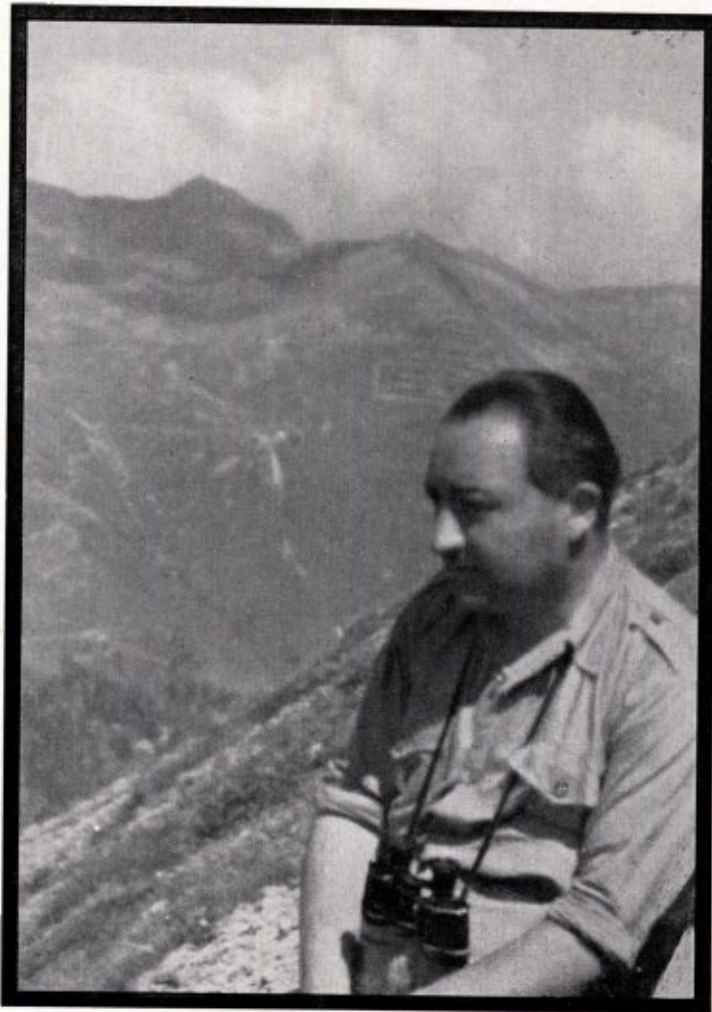
Zoo zal hij altijd voor me blijven staan als een lichtgevend voorbeeld en ik zal altijd dankbaar zijn, dat ik hem en zijn werk heb mogen leeren kennen.

Vervolgens sprak Dr. H. J. E. Endepols, oud-rector van het Stedelijk Gymnasium te Maastricht.

Aan het verzoek van het bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap om een kort woord te spreken op deze herdenkingsavond, heb ik gaarne gevolg gegeven.

Ofschoon wij allen eigenlijk de vele verdiensten van de overledene kennen — bij zijn begrafenis zijn ze reeds door verschillende sprekers in het licht gesteld en ook de plaatselijke pers wijdde een *In Memoriam* aan zijn nagedachtenis — is het toch goed er nog eens uitdrukkelijk van te getuigen hier, op deze plaats, waarop hij het stempeel heeft gedrukt van zijn persoonlijkheid, hier, voor een publiek, dat hem jarenlang heeft gadeslagen in zijn werkzaamheid en de vruchten ervan plukte.

Evenwel, al de verdiensten op de velerlei gebieden,

waarop hij zich bewoog, op te sommen, ligt niet op mijn weg.

Ik, eerst zijn collega, later zijn rector, wil mij daarom beperken tot het terrein, waarop we zo lange tijd hebben samengewerkt, het terrein van het onderwijs en meer in het bijzonder van het gymnasiale onderwijs.

Dames en heren, U weet het allen: Er zijn vele leraren, middelmatige en goede.

De heer Waage behoorde echter tot geen dezer beide categorieën, omdat hij noch middelmatig, noch goed was, maar allervoortreffelijkst! Want deze leraar was niet alleen een praecceptor exercitissimus, hij was een doctent bij de genade Gods, een rasleraar.

Klaar en helder in zijn voordracht, zich telkens aanpassend aan het geestelijke peil zijner klasse, wist hij voortdurend te boeien door rake voorbeelden te geven, door de zelfwerkzaamheid der leerlingen steeds opnieuw te prikkelen door middel van suggestieve vragen, door met een milde humor naïeve dwaasheden en ongerechtigheden van onbezonnen knapen en meisjes recht te zetten. Is het te verwonderen, dat hij aldus liefde voor zijn vak wist in te boezemen?

Mijn leren is spelen, hebben zijn leerlingen met de woorden van Hiëronymus van Alphen niet gezegd, maar ze hebben deze gedachte toch op hun manier uitgesproken, zo dikwijls zij spontaan — en dit was geen zeldzaam verschijnsel — verklaarden, dat zij de Natuurlijke Historie — op het enigszins minderwaardige „Natte His” heb ik hen nooit betrap — een fijn vak vonden en dat zij buiten de les eigenlijk zo weinig hoefden te leren. Was een leraar ziek en zij dies rekenden op een vrij uur, dan speelde een schaduw over hun gezicht, als de rector kwam mededelen, dat het uur zou vervangen worden, maar de wolk verdween meteen, als zij verder hoorden, dat de heer Waage de les zou waarnemen.

Laat ik echter over Waage's leraarskwaliteiten in het algemeen niet verder uitweiden. Ik veronderstel, dat op deze herdenkingsavond uit de mond van een zijner leerlingen overtuigender woorden zullen gehoord worden, wijl deze leerling spreekt uit naam van talloze medewerkende, nooit lijdende, voorwerpen van de paedagogische eigenschappen van de overledene.

Wat ik echter als oud-leider van het gymnasium moet en wil in een helder licht stellen, is de betekenis van Waage's onderwijs ten aanzien van de gymnasiale opleiding.

Deze leraar in de Natuurlijke Historie, die zelf geen gymnasium had doorlopen, heeft zich, geleid door zijn paedagogische aanleg, niet alleen geheel aangepast aan het gymnasiale onderwijs, maar zich de geest er van zo weten eigen te maken, dat hij menige klassiek-humanistisch gevormde daarin overtrof.

De oude generatie weet, hoe „eigenaardig” het onderwijs in de biologie voor vijftig jaren soms was. Bij meer dan een gymnasiast uit die tijd was in later jaren alleen nog maar een vage herinnering aan de tandformule, van buiten geleerd uit het dikke boek van Ritzema en Bos, over, als bezinksel van de lessen in Natuurlijke Historie.

Ik weet het, gedeeltelijk was dit de schuld van de wetgever, die het biologie-onderwijs, vooral in de B-afdeling niet voldoende tot zijn recht deed komen. Nu is dat anders geworden. Verschillende wijzigingen in het gymnasiale leerplan hebben sedert der biologie gegeven wat der biologie was, en — gelukkig! ook aan de leraar zoveel vrijheid gelaten, dat hij zijn persoonlijkheid kon ontplooien. Zulke vrijheid heeft, in sommige gevallen, bij sommige leraren, gevaarlijke kanten!

Maar dit is nu o.i. de grote, heel grote verdienste van de heer Waage, dat hij de gegeven vrijheid gebruikte in de geest van de wetgever en volkomen in overeenstemming met de aard van het voorbereidend hoger onderwijs, dat aan een gymnasium behoort gegeven te worden. Hetgeen hij zelf indertijd in het Gedenkboek van het Gymnasium had verlangd van de biologie-leraar aan een gymnasium, daaraan heeft hij ten volle voldaan. Hij wist de belangstelling zo te leiden, dat de leerlingen problemen gingen zien, zelf problemen gingen opwerpen, dat zij leerden waarnemen, vergelijken, conclusies trekken. Waage leerde zijn gymnasiasten *leren*. Het waren lessen voor het leven en de universiteit.

Waage zou echter niet de praktische Waage zijn geweest, indien hij hierbij de eisen van het eindexamen uit het oog hadde verloren. De examencijfers voor Natuurlijke Historie gedurende de jaren, dat hij werkzaam was aan het Stedelijk gymnasium, spreken boekdelen. En het is een publiek geheim, dat het cijfer voor Nat. Hist. dikwijls het cijfer der hele groep op het peil wist te brengen, dat vereist is voor het verwerven van het eindexamen-diploma B.

Hoe dit alles mogelijk was?

Omdat zich bij hem de onmiskenbare wetenschappelijke aanleg harmonisch had verenigd met de paedagogische kunst van het aanbrenge van schoolse kennis en met het vermogen uit een leerling alles te halen, wat er in zat, en soms nog iets meer.

Toen bij het 65-jarig bestaan van het Stedelijk Gymnasium dit door de Inspecteur der Gymnasia in een Latijns gedicht genoemd werd „nobile gymnasium, grande decus patriae”, heeft het docentenkorps dit epitheton ornans met gerechtvaardigde trots aanvaard. Tot het verwerven van deze eretitel heeft de heer Waage het volle pond bijgedragen.

Ik wilde hiermee eigenlijk eindigen. Maar een gevoel van persoonlijke dankbaarheid dwingt mij nog enige woorden aan deze onvolledige schets van de gymnasium-leraar Waage toe te voegen. Ik wil namelijk nog vermelden, hoe de wetenschappelijk-paedagogische wegen van een Neerlandicus en een bioloog elkaar hebben gekruist tot groot profijt van de eerste. Toen ik bij de bewerking van het Handwoordenboek der Nederlandse Taal tengevolge van de enigszins chaotische toestand op het gebied der Latijnsche nomenclatuur van planten en dieren, het spoor bijster werd, heb ik mij ten einde raad tot de heer Waage gewend. En met de grootste bereidwilligheid en geestdrift heeft deze mij toen ingewijd in de geheimen der moderne biologische nomenclatuur en mij aangeraden het trinomiaal-stelsel in te voeren, hetgeen met Waage's hulp dan ook is gebeurd tot meerdere glorie van het handwoordenboek, deszelfs bewerker, en deszelfs medewerker.

Waage is in het harrenas gestorven. Zijn laatste werk was de verbetering van het proefwerk.

Een ontijdig weggerukt worden uit het leven is hard. Wie zal het ontkennen? Maar waar is het dichterwoord ook:

Men sterft de waardste dood, terwijl men wordt beschreid.

Na deze woorden vervolgde de heer G. Doorenbosch, leraar aan de M. T. S. te Heerlen:

8 Juli 1945.

Het lijden van een groot en nobel mensch was geëindigd, en een man in de kracht van zijn leven weggerukt uit het gezin, dat hem zoo noode kon missen.

Een leven liep te pletter tegen de klippen van een veraderlijke ziekte.

Waage is dood!

Die schok trilt na in de harten van vele menschen, en onze deernis gaat uit naar zijn vrouw, die zijn heel bijzondere zorgen behoefde en die hij steeds omringde met zulke groote liefde en toewijding.

Welk een bittere smart moet het voor den heer Waage geweest zijn, zijn jongen, zijn oogappel, in de bloei van zijn jongelingsjaren zonder zijn vaderlijke leiding te moeten achterlaten.

Naast het lichamelijke lijden moet voor hem het intellectuele lijden eveneens groot zijn geweest bij de gedachte aan het vele, dat hij had willen bereiken, aan de velen die zijn zorgen behoefden, zijn leerlingen en zijn jonge studenten, waarvoor hij zijn geheele persoon had ingezet.

Wij mogen den heer Waage dankbaar zijn, dat hij zijn talenten in dienst heeft willen stellen van de wetenschap.

Een groote troost moet het zijn voor zijn vrouw en zoon te weten, dat Waage in ons midden en nog ver daarbuiten zal blijven voortleven en dat zijn naam als een parel zal blijven schitteren aan de kroon van de wetenschap.

Hoeveel jaren heb ik U, geachte Heer Waage, niet gekend.

Onze eerste kennismaking begon bij mijn intrede op

de H.B.S. en al spoedig vondt Gij de weg naar onze harten, naar mijn hart. De band, die toen gelegd werd, is met de jaren inniger geworden. Al koos ik niet als studie Uw eigen vak, nimmer verflauwde Uw belangstelling voor mijn belangen en hoe dank ik U nog voor de vele opwekkende woorden en voor Uwe daadwerkelijke hulp.

Aan Uw graf werd getuigenis afgelegd van de hooge achting die men voor U koesterde, van Uw beteekenis voor de wetenschap en van Uw eenvoud en waarheidsliefde.

Wanneer het juist is, dat eenvoud en waarheidsliefde de sieraden zijn van een wetenschappelijk mensch, dan hebt Gij, dien wij zoo kort geleden naar Uw laatste rustplaats droegen, deze sieraden wel in zeer bijzondere mate bezeten.

Vandaag spreken wij een herdenkingswoord over U, die de leermeester is geweest van zoovelen en van wie elk dier zoovelen het zich tot een eer rekent zich Uw leerling te mogen noemen.

Voor mij leeft weer Uwe figuur op, zooals ik het voorrecht heb gehad U achttien jaren te kennen. Uw markante hoofd, Uw lach die eenieder ontwapende, Uw manier van vragen, waarop moeilijk neen viel te zeggen, het zijn alle feiten, die nog versch in mijn geheugen liggen.

Gij waart een bijzonder mensch; bijzonder vooral hierom, omdat Gij de zorgen van Uw evennaaste maakte tot Uw eigen zorgen.

Hoe kenden wij U niet als de origineele leeraar en de scherpzinnige docent. De begaafdheid zooals Gij die bezat, was een begaafdheid om de beelden welke uit Uw geest voor U opdoken vast te houden en op aanschouwelijke en bevattelijke wijze voor ons uit te werken. Gij wist ons steeds verder reikende verbanden in de natuur aan te geven, en Uw lessen kenmerkten zich door hun verrijking van het inzicht niet alleen in de breedte maar ook in de diepte.

Is het te verwonderen, dat juist door Uw didactische tact, door Uwe vaardigheid om Uw kennis aan anderen mede te deelen, geen enkele leerling Uw leslokaal verliet zonder het door U gedoede begrepen te hebben. Vermocienis in Uw les kenden we bijna niet. De uitleg was daarvoor te helder. Wel deden de lachspieren menigmaal pijn om de geestige wijze waarop gij Uw voordracht had gehouden.

Is het niet merkwaardig, dat zoovele van Uw oud-leerlingen steeds weer getuigen, dat de behandelde materie nog hooge rente afwierp in latere jaren als zij de collegzalen betraden.

Ongemerkt wist gij Uw leerlingen tot ongekende hoogten op te voeren, en dit alles geschiedde op de U zoo eigen wijze, zonder pretentie en zonder pose. Gij waart een van de onzen en toch erkenden wij in U de boven allen uitrijzende mensch.

Gij behoefde in Uw lessen geen bijzondere houding aan te nemen; Gij waart geheel Uzelf. Gij waart Waage!

We leven zeer snel in de huidige tijd. Grote figuren verdwijnen snel om plaats te maken voor minder groote, die nog sneller verdwijnen. Er zijn echter ook persoonlijkheden die nimmer verdwijnen en zulk een mensch is Waage.

Hij die meer was dan een docent, heeft juist door zijn eenvoud, zijn bescheidenheid en liefde voor zijn werk mede door zijn groote liefde voor zijn leerlingen aller harten aan zich verpand. Hij die in zijn lessen steeds iets eigens wist te geven. Hij die werkte voor zijn werk als een waarachtige kunstenaar voor zijn kunst, was een groot man, een onvergetelijke leeraar, waaraan ik steeds zal terugdenken in diepe ontroering en eerbied.

Goede leermeester, goede vriend Waage, rust in Vrede.

Tenslotte trad de heer J. Allema naar voren en sprak namens de leerlingen van Stedelijk Gymnasium en Gem. H. B. S. en namens de studenten van de Tijdelijke Academie.

Op dit oogenblik, dat het Natuurhistorisch Genootschap zijn trouwen medewerker en secretaris, tevens hoofdredacteur van het Natuurhistorisch Maandblad, Gustaaf Herman Waage herdenkt, wiens overlijden ons met diepe droefheid vervuld heeft, zou ik namens de leerlingen, die in den loop van de laatste twee decennia de goede vruchten

mochten plukken van zijn leerzaam onderwijs aan de Gemeentelijke Middelbare Scholen en aan de Tijdelijke Academie, een kort woord aan deze herdenking willen bijdragen.

Het geeft mij ongetwijfeld voldoening, hier te mogen spreken uit naam van duizenden, die met een dankbaar hart terugdenken aan hetgeen de heer Waage hen voor hun leven heeft medegegeven, maar ik ben mij er wel van bewust, dat het mij onmogelijk zal zijn deze dankbare gevoelens in woorden tot uitdrukking te brengen. Het Middelbaar Onderwijs hier ter stede heeft met het heengaan van de heer Waage een onherstelbaar verlies geleden. Het heeft een van zijn beste krachten verloren en als docent en als paedagoog. Meer dan 20 jaren heeft hij aan dezelfde onderwijsinstellingen gewerkt en is steeds met bewonderenswaardig enthousiasme zijn leerlingen voorgedaan op de schoone paden van de wetenschap, die hij met hart en ziel liefhad en waarin hij dan ook een geweldige kennis had weten te verwerven. Door zijn methode van lesgeven, waar velen van zijn collega's hem om benijdden, wist hij het meest ingewikkelde, maar ook het meest eenvoudige biologisch verschijnsel te maken tot een wonder van Gods heerlijke schepping, waarvoor hij zoo'n diepe eerbied gevoelde. En kenmerkend voor zijn unieke gave als docent, is de zoo vaak gedane uitlating van haast iedere leerling: „Als je een les van mijnheer Waage gehad hebt, dan hoef je hem niet meer te leeren, dan ken je hem!”

Maar hij was ook de vriend van ieder van ons. Hoevelen niet namen hem in vertrouwen en raadpleegden hem in hun persoonlijke moeilijkheden? Hoevelen wist hij een helpende hand te bieden en in hun evenwicht terug te brengen, wanneer de overgangsjaren van de wereld van het kind naar die van den mensch al te zwaar hun lasten deden gevoelen? Hoevelen, die, zelf reeds in de wereld uitgevlogen, hem naderhand nog kwamen dankzeggen voor hetgeen zij veel later nog aan zichzelf als zijn werk voelden!

In de bezettingsjaren richtte zijn activiteit zich vooral tot het verlenen van daadwerkelijke steun aan clandestiene studenten, die in hun benarde positie de studie konden voortzetten, dank zij zijn hulp en ijver. Clandestiene tentamina werden door hem voorbereid en met groot succes.

Toen in 't begin van dit jaar de cultureele afdeling van het Militair Gezag overging tot de oprichting van een tijdelijke Academie, werd hij niet alleen aangezocht als docent in de biologie aan deze nood-universiteit, maar tevens kreeg hij de leiding van de afdeling Maastricht. Dit vormde als het ware de bekroning van zijn onvermoeide werkkraft. De indruk die zijn overlijden op de studenten gemaakt heeft, is onbeschrijfelijk. Want ook hier was hij het middelpunt, de man, die uitkomst wist in alles, waar de jonge student nog zoo vreemd tegenover staat. En dit deed hij op een wijze, die ons aller sympathie afdwong.

Het zijn de meest prettige en dankbare herinneringen, die de studenten en leerlingen hun verdere leven zullen meedragen van hun onvergetelijken leeraar en vriend Waage.

Ijverig, steeds de belangen van zijn evenmensch dienende, wars van iedere baatzucht, was hij een voorbeeld voor ons allen.

Moge God zijn echtgenoot en zoon sterken om het verlies van zulk een voortreffelijk man en vader te kunnen dragen en moge Hij hem die rust geven, die hij aan zijn dankbare leerlingen zoozeer heeft verdiend.

Hierna werd deze indrukwekkende bijeenkomst gesloten.

EERBETOON AAN DEN OVERLEDEN LEERAAR WAAGE

door ir. E. Lahaye,

Directeur van de Gem. Hoogere Burgerschool te Maastricht.

Het overlijden van Collega Waage is voor de onderwijsinrichting waaraan hij bijna 21 jaren verbonden was, een onherstelbaar verlies. Bewust noem ik dit verlies onherstelbaar, omdat het zijn opvolger, wie zulks ook moge zijn, zeer moeilijk zal vallen, de resultaten, die de heer Waage behaalde, uit te verte te benaderen.

De wijze, waarop collega Waage zijn lessen voorbereidde en gaf, stempelde hem tot een onderwijskracht van den allereersten rang, zoodat men niet te boud spreekt, wanneer men hem tot een der beste docenten in zijn vak in den lande rekende. Steeds bleef hij met groote zorg zijn lessen voorbereiden, wist zijn auditorium te boeien door zijn heldere voordracht, opgeluisterd door pakkende voorbeelden en teekeningen, in kleuren op het bord getooverd, die een lust voor de oogen vormden. Hij vergde van zijn leerlingen netheid en accuratesse, omdat hij wist dat zonder deze belangrijke eigenschappen geen resultaten te behalen waren. Het was dan ook een waar genot om de schriften van de leerlingen te bekijken, waarin belangrijke zaken uit het boek nog eens extra werden uit elkaar gezet, opgeluisterd door gekleurde teekeningen, die bij alle leerlingen met uiterste zorg en netheid werden gemaakt.

Het oordeel van de leerlingen over de lessen in Planten- en Dierkunde luidde dan ook zeer merkwaardig. Als je uit het lokaal komt, ken je de les voor de volgende keer al en hoef je den dag van te voren alleen nog maar een paar vreemde woorden en namen, als die voorkwamen, te bekijken en te memorieren. Wanneer ik aan de leerlingen vroeg: „Wat vinden jullie wel het prettigste vak?” dan kreeg ik negen van de tien keeren te hooren: Planten- en Dierkunde!

Hoe kan het anders dat vele leerlingen, ook na het verlaten der schoolbanken hun liefde voor het vak toonen, door het aanleggen van verzamelingen uit het dieren- en plantenleven. Met welke rechtmatige trots vertelden niet de eerste jaars studenten in de medicijnen, welk gemak zij trokken uit de lessen gevolgd bij hun leeraar, bij de voortgezette studie in de biologie aan de Universiteit en hoezeer zij zich beter beslagen voelden dan leerlingen, die van andere onderwijsinrichtingen afkomstig waren.

Daarom, het zij nogmaals gezegd, zal de taak van den opvolger van collega Waage zeer zwaar zijn.

Niet licht zal aan onze school vergeten worden, hoe hoog de opvatting van den overledene was omtrent collegialiteit. Altijd stond hij klaar als een beroep op hem werd gedaan en hoe druk of zijn tijd ook bezet was, steeds spreidde zich op zijn gelaat een glimlach als van zijn diensten extra gebruik moest worden gemaakt.

Hier mogen wij ons zeker nog eens rekenschap geven van de ramp die het verscheiden van collega Waage voor zijn gezin beteekent. Zijn echtgenoot, lijdend als zij sinds jaren is, omgaf hij steeds met liefdevolle zorg en toewijding. Zijn zoon Johnny vond bij zijn succesvolle studie bij zijn vader beproefde raad en steun. Zij beiden zullen God bidden, dat hun liefhebbende echtgenoot en toegewijde vader nu reeds het loon moge ontvangen voor zijn werkzaam en zorgvol leven.

Hij ruste in vrede!

IN MEMORIAM G. H. WAAGE

door

P. Ramaekers Pzn.

Directeur van de Rijks-Kweekschool te Maastricht.

„Waage overleden”.

Een donderslag bij helderen hemel, toen dat bericht zijn vrienden en kennissen bereikte.

Zijn gezondheid was de laatste weken niet dat, maar niemand dacht aan het erge. Wij kenden hem toch als lichamenlijk en geestelijk normaal mensch.

„Waage overleden”, het was verbijsterend.

Als vriend en collega is het mij een ware vreugde eenige gedachten te mogen uiten over dezen onvergetelijken man.

Het volgende moge pretentieloos aangeboden worden, komende uit het hart van een vriend.

Een rasecht Limburger (ik ben het zelf in een lange reeks van geslachten) wil zijn: in volgorde naar zijn eigen waardeschatting der kwaliteiten, Roomsch-Katholiek, Limburger en Nederlander.

Roomsch-Katholiek en dus godsdienstig verdraagzaam; Limburger en dus vriend van alle andere landgenooten; Nederlander en dus nationaal maar niet nationalistisch.

De rasechte Limburger is nog veel méér dan dit, maar in mijn beschouwing beperk ik mij tot de drie genoemde eigenschappen. Ik ken en houd van mijn gewest en weet

ook dat Goddank de meerderheid der Limburgers genoemde eigenschappen harmonisch bezitten. Welnu, onder hen was een persoon als Waage een welkome gast, die zich daar volkomen kon aanpassen en zich ook volkomen aanpaste. Hierin ligt de korte aanduiding van de reden, waarom Waage zoo bemind was. Ik werk dit niet nader uit, maar heb in het volgende gelegenheid ongewild te illustreeren.

Waage als Christen.

Een voorbeeldig Christen, die het Evangelie aannam als richtsnoer van zijn leven. Hij was niet katholiek, maar had een groote eerbied voor het Roomsch-Katholicisme, waar hij zooveel in kende als hebbende zooveel gemeenschappelijks met zijn Christenbelijdenis.

Een bewijs hiervan is zijn verhouding tot onzen Rector, onzen hoogvereerden Rector Cremers. Een verhouding, wederkeerig afgestemd op zuivere snaren.

Op zekeren dag zette iemand den voet dwars op het rechte levenspad van den Rector. De man trachtte den braven Waage te winnen om aan dit spel mede te doen en — o domheid — te speculeeren op het godsdienstverschil. Toen raakte Waage in vuur voor zijn baas van het N.H.G. Waage hield zijn eer hoog en de Rector stapte luchtig heen over den dwarsgezetten voet.

Ingewijden en Rector Cremers zelf zullen zeker waardeeren, dat ik dit oude rund in de sloot gelaten heb en enkel maar even ernaar wees met de kennelijke bedoeling hier een trek van Waage te typeeren waar hij mij zoo torenhoog verscheen als mensch en Christen.

Als wáár Christen stelde hij de godsdienstige vorming der jeugd en dus in zijn eigen gezin, primair. Waage was het in dezen als opvoeder volkomen met mij eens en ik weet vast en zeker dat niet alleen ik, maar velen — ik denk aan zijn Predikanten — dit ook van hem zullen getuigen.

Waage als wetenschapsmensch.

Een bioloog met zuivere en algemeene oriëntering op het heele terrein. Zéér diepe kennis van tal van onderdeelen. Daardoor de vraagbaak, die de bezoekers van vergadering of excursie altijd wat te geven had van zijn rijke bezit.

Waage als docent.

Ongeëvenaard. Zeker, hij moest de examens in 't oog houden en vooral de cel met de chromosomen en de erfelijkheidsleer de gebruikelijke volle aandacht schenken, maar daarnaast wist hij ook de veldbiologie tot haar recht te doen komen. Wat zijn zijn eenvoudige schoolboekjes mooi en wat waren zijn lessen begeesterend. Wie voor het vak niets voelde, kreeg van Waage een stukje mee van zijn liefde voor de natuur.

Waage als mensch.

Een harmonische samenvoeging van alle goede eigenschappen. Een ethisch hoogstaand man, arbeidzaam in bescheidenheid, het goede zoekend te doen óm het goede, hulpvaardig voor ieder evenmensch, eerlijk en oprecht in woord en daad.

Ziedaar enkele simpele gedachten.

Als oud-leerling van de Rijkskweekschool te Haarlem, studeerde hij daarna voor KIV.

Zijn liefde voor de Kweekschool was een ieder bekend en het was mij een vreugde hem — zij het slechts even — te mogen hebben als kracht aan mijn inrichting, waar hij als elders de harten van alle leerlingen veroverde.

Midden in zijn werk, ook bij ons, ging hij heen, betreurd door allen, die hem kenden, de voortreffelijke mensch, schoolman, vader en van velen de vriend.

Moge hij in eeuwige rust genieten van de Schoonheid, die hij in Gods Schepping zoo bewonderde en liefhad, de Eeuwige Schoonheid.

DE BETEEKENIS VAN G. H. WAAGE ALS DOCENT.

door

Prof. Dr. J. J. G. Priek te Nijmegen.

Wanneer ik de nagedachtenis van den heer Waage wil eeren, dan kan ik dit niet beter doen, dan hem hulde te brengen als leermeester en hem als dusdanig van meer nabij te belichten.

Het onderwijs in de biologie en botanie nam aan het

stedelijk gymnasium van Maastricht wel een zeer bijzondere plaats in.

De oorzaak hiervan lag geheel bij den persoon van den heer Waage. Begiftigd met een groot enthousiasme, samengaande met een helderheid van dictie en een ongecompliceerdheid van voorstellen, wist Waage elk van zijn leerlingen te boeien en tot nadenken aan te zetten.

Hij week af van de gangbare onderwijstechniek door niet de veelal droge stof van een leerboek te volgen, doch deed een vrije keuze in zijn onderwerpen en doceerde deze materie op universitaire wijze. Daarbij werden de verschillende problemen voortdurend in betrekking tot elkander gebracht, zoodat op deze wijze de harmonie, welke de biologie beheerscht, telkens belicht werd.

Een groote liefde had de heer Waage voor medische problemen. De uitkomsten van moderne onderzoekingen op medisch gebied werden, voor zoover mogelijk, besproken en in zijn standaarddictaten opgenomen.

Ook uit zijn talrijke voordrachten, die in het Natuurhistorisch Maandblad werden opgenomen, blijkt, hoe Waage de moderne medische problemen kende, beheerschte en met zijn biologische kennis wist te verweven. Het is dan ook niet te verwonderen, dat van het Maastricht's stedelijk gymnasium en de gemeentelijke H. B. S. talrijke leerlingen zich als student in de medicijnen lieten inschrijven. Opvallend was, dat de meesten hiervan, dank zij de voortreffelijke vooropleiding, de moeilijke klip in de medische opleiding, nl. de propaedeuse, snel wisten te passeren.

Toen tengevolge van de oorlogsverwickelingen het onderwijs aan onze Universiteiten niet meer mogelijk was, heeft Waage zijn capaciteiten als docent in zijn vollen omvang en op volledig universitair niveau kunnen ontplooiën. Zij, die onder deze moeilijke omstandigheden de vruchten van zijn gedegen onderwijs hebben mogen plukken, zullen hem hiervoor steeds in hooge mate erkentelijk blijven.

Wanneer ik tenslotte mijn persoonlijke gevoelens ten opzichte van den heer Waage mag uiten, dan wil ik verzekeren, dat ik hem zeer veel dank verschuldigd ben.

Thans, na de voltrekking van de eerste fase van mijn wetenschappelijke ontogenie, blijft mij de herinnering aan Waage en aan zijn onderwijs nog steeds een lichtbaken en een voorbeeld, dat moeilijk te evenaren zal zijn.

Toen een kwaadaardige ziekte, waartegen geen wetenschap iets vermag, een einde had gemaakt aan dit vruchtbare leven, hebben wij in berusting het hoofd gebogen, doch wij zijn ons in alle opzichten bewust, dat een goed en waardevol man, dien wij noode kunnen missen, voor goed van ons is heengegaan.

Moge de groote dankbaarheid en genegenheid van al Uw leerlingen een kleine, doch innig gemeente belooning zijn voor U en voor de Uwen, voor alles wat Gij, leermeester en vriend, voor ons in de afgelopen jaren gedaan hebt.

DE BETEEKENIS VAN G. H. WAAGE VOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

door

Dr. Wilh^a. A. E. van de Geyn,

Conservatrix van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

„Aan de halte Houthem Sint Gerlach werd, nadat de heer Waage bij acclamatie tot bestuurslid van het Natuurhistorisch Genootschap was gekozen, de uitmuntend geslaagde excursie ontbonden”.

Aldus vermelden de annalen van het Genootschap, in het verslag der vergadering en excursie te Geulle-Beek van 2 Augustus 1924.

Waage zelf hoorde het van zijn vriend Heimans die hem telegrafeerde: „Gelukkigwenscht. In stroomenden regen ben je op voorstel van den Rector en bij acclamatie — dat is gewoonte in het Genootschap — tot secretaris benoemd. Succes ermee!”

Zelden zal het voorkomen dat een bestuurslid op zoo onofficieele wijze wordt aangewezen, noch dat een verregende excursie eindigt met zoo'n spontane benoeming.

Doch was het niet het waakzaam oog van den Rector die de kwaliteiten van den nieuwen candidaat reeds had ontdekt? De activiteit van het nieuwe bestuurslid, dat per 1 Oct. 1924 het secretariaat op zich zou nemen, bewezen

duidelijk genoeg de juiste feeling van den Rector.

Voelde het nieuwe lid zich als calvinistisch-getinte „Hollander” op de eerste maandvergadering, Maart 1924, „iwtwat onwennig, nog voor het einde dezer bijeenkomst wist hij een ter tafel gebrachte boomvormig vertakte figuur op het breukvlak van een vuursteen, algemeen voor een dendriet aangezien, als de sutuurlijn van een ammoniet te ontmaskeren.

Na dit debuut verwierf zich de nieuwe secretaris allengs een vermaarde reputatie door zijn encyclopedische kennis der biologie.

Maar ook door zijn helderheid in het oplossen van gestelde problemen en door zijn didactische gaven, waarmede hij bijeenkomsten, die kort van stof dreigden te worden, met kleurige leerrijke beschouwingen wist op te vullen, is hij in den loop der jaren de centripetale kracht geworden van de maandelijksche vergaderingen van het Natuurhistorisch Genootschap.

In December 1931 werd de heer Waage als opvolger van pater Schmitz S.J. benoemd tot hoofdredacteur van het Natuurhistorisch Maandblad. Spoedig ontwikkelde zich het lijfblad van het Genootschap zoowel door inhoud als vorm — de verluchting met photo's was een novum — tot een tijdschrift met een aantrekkelijk maar daarom niet minder wetenschappelijk cachet.

Daarvandaan dat het Maandblad steeds meer ruil-objekten in binnen- en buitenland wist aan te trekken, zoodat thans een tachtig-tal tijdschriften de bibliotheek van het Genootschap, ondergebracht in het Natuurhistorisch Museum, regelmatig verrijken.

Gaarne erkenden dan ook het Bestuur en de leden de verdiensten van den heer Waage, bij de feestelijke viering van zijn 10-jarig jubileum als hoofdredacteur in Dec. 1941 door hem tot eeredid van het Genootschap te benoemen, een onderscheiding die slechts aan weinigen te beurt is gevallen.

De onderwerpen die de heer Waage op de vergaderingen wist aan te snijden waren schier onuitputtelijk.

Wie herinnert zich niet zijn voordracht over zingende muizen, de vlektyphus, de nachtblindheid, de ouderdom van zoogdieren, masculiseeringsproeven met kippen, het kunstmatig verwekken van het bruiloftskleed bij een bitervoor.

Doch evenzeer wist hij ons te boeien over sociaal chimaeren, corpora lutea, proterandrie, geslachtsbepaling in het dierenrijk.

Gaarne wil ik aan den verscheiden Secretaris en Hoofdredacteur het volle pond toemeten en hieronder een overzicht laten volgen van de causerieën die hij in den loop der laatste decennia voor ons Genootschap gehouden heeft, en die als verslagen in de maandbladen zijn opgenomen, alsmede de titels der artikelen die van zijn hand in ons tijdschrift zijn verschenen.

Verslagen van voordrachten.

Jrg 15	1926	Algemeene Biologie.
20	1931	Eencelligen, p. 13.
25	1936	Proterandrie bij dieren, p. 166.
		De invloed van het licht op de voortplanting van diersoorten, p. 26.
		De ouderdom van verschillende dieren, p. 123.
26	1937	Verband tusschen levensruimte en grootte, p. 26. Soortsbastaarden, p. 25.
27	1938	Albinisme, p. 137.
		Plankton, p. 49.
29	1940	Bloedgroepen, p. 110.
30	1941	Nachtblindheid, p. 98.
		Wonder der embryonale ontwikkeling, p. 109.
31	1942	Vlektyphus, p. 4.
32	1943	Hoe is men achter het bestaan der vitaminen gekomen, p. 9.
		Wat zijn corpora lutea?, p. 34.
		Individualiteit, p. 75.
		Eén-eiige tweelingen, p. 99.
34	1945	Gyno- en androgamonen, p. 2.
		Zoogdieren.
Jrg 13	1924	Lithopaedien, p. 144.
17	1928	Geweivorming bij herten, p. 30.
18	1929	Over loodvretende zoogdieren, p. 29.
19	1930	Jonge vossen, p. 74. De bisamrat, p. 137.
20	1931	De dakrat, p. 17. De molmuis, p. 66.

- Zwarte en bruine rat en het pestvraagstuk, p. 150.
Verdringing van de zwarte rat door de bruine, p. 151.
- 21 1932 Een relmuis waargenomen op Nederlandsch gebied?, p. 89.
- 23 1934 Ouderdom van zoogdieren, p. 28.
- 24 1935 In troepen overwinterende vleermuizen in den St. Pietersberg, p. 69.
- 25 1936 Zingende muizen, p. 37.
- 26 1937 Overzomeren vleermuizen?, p. 7.
Kraamkamer bij vleermuizen, p. 105.
Ringresultaten bij enkele vleermuizen, p. 107. Vragenlijst over de hamster, p. 108.
- 27 1938 De bisamrat in Nederland, p. 13.
Waarom gaan oude paarden toch niet meer liggen?, p. 22.
Inhoud van hamsterwangzakken, p. 48.
Worden er meer mannetjes-mollen gevangen dan wijfjes?, p. 48.
Data met betrekking tot de kraamkamer van Vale Vleermuizen in den St. Pietersberg, p. 89.
- 29 1940 Bloembestuivende vleermuizen, p. 36, 65.
- 30 1941 Lactatie bij zoogdieren, p. 122.
- V o s s e l s.
- Jrg 17 1928 Meezennest in een verzekeringskastje, p. 94.
- 18 1929 Abnormaal eendenei, p. 75.
- 22 1933 Kleur van vogelveeren en voedsel, p. 51.
Hoe neemt de houtsnip haar jongen mee in de vlucht?, p. 78.
- 26 1937 Oorzaken van den vogeltrek, p. 137.
- 28 1939 Hormoon en stemvorming, p. 122.
- 30 1941 Kranentrek in 1941, p. 97.
Duivenmelk en prolactine, p. 122.
Nestor notabilis, p. 123.
- 33 1944 Goud- en zilverpel kippen, p. 50.
Masculiseeringsproeven met kippen, p. 62.
- R e p t i e l e n.
- Jrg 14 1925 Kleurverandering bij reptielen, p. 122.
- 29 1940 Mensch en reuzenslang, p. 13.
- 30 1941 Ringslangen uit Z. Limburg, p. 61.
- A m p h i b i e n.
- Jrg 14 1925 Gevlekte watersalamander met 2 rechterachterpooten, p. 54 en 86.
- 18 1929 Schrikkleuren van de vuurpad, p. 120.
- 19 1930 Voedmeesterpad, met photo, p. 74.
- 26 1937 Neotenie bij de olm, p. 137.
- V i s s c h e n.
- Jrg 14 1925 Ademhaling bij Visschen, p. 13.
- 14 1925 Meerval, Amerikaanse Katvisch in Maas en Jeker?, p. 54.
- 16 1927 Vlagzalm uit de Geul verdwenen, p. 17.
- 19 1930 Jonge bittervoorns in de kieuwholte van de zoetwatermossel, p. 21.
- 20 1931 De Christusvisch uit W. Indië, p. 33.
Zalmtrappen in de gekanaliseerde Maas, p. 50.
Kunstmatig verwekken van het bruiloftskleed bij de bittervoorn, p. 52.
- 22 1933 Petromyzon marinus, p. 79.
- 23 1934 Sexueele teeltkeus bij visschen, p. 113.
- 26 1937 Zalmproeven, p. 26.
De dwergwels, p. 106.
De meerval, p. 106.
Het merken van visschen, p. 117.
- 29 1940 Het os entoglossum bij de forel, p. 97.
- M o l l u s k e n.
- Jrg 18 1929 De paalworm, *Teredo navalis*, p. 38.
De poelslak, p. 73.
- 20 1931 *Crepidula fornicata*, pantoffelslak, p. 165.
- 26 1937 *Crepidula fornicata*, p. 90.
- 27 1938 Een eigenaardige afwijking aan het rostrum van *Belemnitella mucronata*, p. 89.
- 29 1940 *Anodonta cygnea*, p. 87.
- I n s e k t e n.
- Jrg 14 1925 Ontstaan der geslachten bij vlinders, p. 98.
- 16 1927 Sluipwespen ter vernietiging van rupsenplagen, p. 134.
Over melanisme bij vlinders, p. 41.
- 18 1929 Kokerjuffers, p. 57.
- 19 1930 Cynipidengallen, p. 30.
- Beschadiging van kabels door *Sirex gigas*, p. 54. De runderhorzel, p. 37.
Towers proeven met de coloradokever, p. 21.
Het aantrekken van metalen door insecten, p. 110.
- 20 1931 De coloradokever, p. 152.
De paardenhorzel, p. 66.
- 21 1932 Wondenzuiverende vliegenlarven, p. 126.
Pulvinaria betulac op berk, p. 86.
- 24 1935 Sociaalchimaere?, p. 18.
- 26 1937 Iets over het verpoppen van *Megachile*-soorten, p. 93.
Thelida atricornis in den Sint Pietersberg, p. 119.
- 29 1940 Tijdgevoel en honingdans bij de honingbijen, p. 26. Vlinderaberraties, p. 109.
- 30 1941 Malariabestrijding in Indië, p. 38.
- 32 1943 Reukdruisuur bij honingbijen, p. 98.
- C r u s t a c e e n.
- Jrg 18 1929 De heremietkreeft, p. 84.
- 20 1931 De chineesche wolhandkrab, p. 166, 167.
- 23 1934 Wolhandkrab en ooievaar, p. 154.
- 26 1937 De chineesche wolhandkrab, p. 89, 137.
- 29 1940 Regeneratie bij de rivierkreeft, p. 110.
- 30 1941 De wolhandkrab, p. 97.
- S p i n n e n.
- Jrg 20 1931 Vogelspinnen uit bananentrossen, p. 136.
- 23 1934 Stridulatieorganen bij spinnen, p. 28.
- W o r m e n.
- Jrg 16 1927 Blaasworm, p. 14.
- 18 1929 De ontwikkelingsgeschiedenis van *Ascaris lumbricoïdes*, p. 14. De leverbot, p. 73.
- 20 1931 Lintwormen, p. 35.
- 21 1932 Het voorkomen van blaasworm in Nederland, p. 11. Trichine, p. 12.
- 22 1933 De blaasworm van den gewapenden lintworm, p. 50. *Echinococcus*, p. 50.
- 25 1936 *Echinococcose* in Nederland, p. 51.
- 28 1939 Regeneratie bij den regenworm, p. 122.
- B o t a n i e.
- Jrg 14 1925 Fasciatie van *Belladonna*, *Bellis perennis*, *Cardamine pratensis*, *Phaseolus*, p. 86.
Zinkviooltje, p. 98.
- 16 1927 Regeneratie verschijnselen bij *Sedum purpureum*, p. 15.
Orchideeën op den Putberg, p. 86.
Nostoc sphaericum, p. 120.
- 17 1928 Het *Aceras-terreintje* bij Ubaghsberg, p. 16.
- 18 1929 Causerie over *Azolla*, p. 25.
Over het ontstaan van fasciaties, p. 75.
- 19 1930 Veranderingen bij *Saccharomyces*, p. 9.
Enquête onder kweekers over het *Zinkviooltje*, p. 98.
- 20 1931 *Bacillus prodigiosus*, p. 51.
Puccinea fusca op anemoon, p. 96.
Vorming van een nieuwe plant uit bladcellen, p. 124.
- 21 1932 Wondheling bij een plataan, p. 54.
- 23 1934 *Saccharomyces cerevisiae* en *S. mycoderma*, p. 70. *Tragopogon* bastaarden historisch beschouwd, p. 70.
- 24 1935 Vergiftigingsgeval te Nederweert door *Cicuta virosa*, p. 55.
- 26 1937 Jarowisatie, p. 55. Grampositieve bacterien, p. 55. Knolletjes bacterien bij de els, p. 78.
Spartinia Townsendii, z.g. slijkgras, p. 90.
Auxinegehalte in knoppen aangetast door galverwekkende insecten, p. 93.
Galeopsis tetrahit een tetraploïde bastaard, p. 94. Ontstaan van heksenkringen, p. 119.
- 28 1939 Chimaeren, p. 70. Wat is een virus, p. 70.
Tetraploïede vormen ontstaan onder invloed van colchicine, p. 84.
De wijnstok in Zuid-Limburg, p. 122.
- 29 1940 Verspreiding van klaprozen, p. 74.
Bastaarden van *Antirrhinum majus*, p. 87.
- 30 1941 De koolstofassimilatie, p. 13.
- 31 1942 Sexueel dimorfisme bij 2-huizige planten, p. 66. Kegeelzucht, p. 77. Polyplöïdie, p. 113.
- 32 1943 Groeistoffen, p. 1.
- 33 1944 Vetsynthese door micro-organismen, p. 62.
Klimopvormen, p. 61.

- Geologie.**
- Jrg 13 1924 Fossilizatie van flagellata, p. 79.
 14 1925 Mosasaurus, speciaalbouw van onderkaak, p. 146.
 17 1928 Palaeolithische kunst, p. 170.
 19 1930 De lobbenlijn der ammonieten, p. 140.
 27 1938 De Amersfoortsche kei, p. 34.
- Necrologieën en biographieën.**
- Jrg 14 1925 Hugo de Vries, p. 67.
 21 1932 in memoriam rater Dr. J. J. A. Bernsen O.F.M., p. 73.
 22 1933 Jean Lambert Franquet, p. 126.
 24 1935 Frans Sonnevillie, p. 117.
 25 1936 In memoriam Aug. Kengen, p. 105.
 30 1941 In memoriam Prof. dr. E. Dubois, p. 2.
 In memoriam Prof. Dr. J. Bonnema, p. 100.
 32 1943 In memoriam Pastoor G. H. Oberjé, p. 53.
- Artikelen in het Maandblad.**
- Jrg 14 1925 Wat weten we van de Mosasaurus en hoe zijn we aan deze kennis gekomen?, p. 164.
 15 1926 Lichtende organismen, p. 85.
 De winterslaap van onze zoogdieren, p. 124.
 Trekkende visschen, het alengeheim, p. 65.
 De beekprik, p. 110.
 Algemeene levensomstandigheden van planten, p. 135.
 16 1927 Het evenwichtsziutig in het dierenrijk, p. 6.
 Voortplanting en broedgewoonten, p. 50, 54, 80, 87, 103, 124, 141, 157.
 17 1928 Idem. p. 10, 17.
 18 1929 Geslachtsbepaling in het dierenrijk, p. 15, 31, 46, 78.
 De invloed van het milieu op planten en dieren en menschen, p. 149.
 19 1930 Idem. p. 13.
 28 1939 De verspreiding van de Groote Hoefijzerneus in Nederland en aangrenzend gebied, p. 23.
 29 1940 Hoe komt een mannetje aan zijn wijfje, p. 84.

**BUITENGEWONE
ALGEMEENE LEDENVERGADERING
OP WOENSDAG 5 SEPT. 1945.**

Op voorstel van den voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap, Rector P. J. Cremers, besloot de vergadering in het Bestuur te doen opnemen Mej. Dr. W. van de Geyn en Drs. R. Kofman, die op de laatste bestuursvergadering van Juni 11., waarbij de heer Waage nog aanwezig was, candidaat waren gesteld.

De voorzitter belastte eerstgenoemde met de hoofdredactie van het Maandblad, terwijl hij laatstgenoemde verzocht tijdelijk het secretariaat van het Genootschap (adres: Jekerweg 87 a, Maastricht), op zich te nemen.

MEDEDEELING VAN DE REDACTIE.

Wat was het voor onze leden in het zoolang geïsoleerde Westen een aangename verrassing, begin Juni het maandbladnummer 5/6 te ontvangen, dat onder het waakzaam oog der Posterijen, die toen alleen nog maar verzending van briefkaarten toestonden, doorglipte!

Van alle kanten kwamen daarop berichten binnen, die getuigden van de bijzondere vreugde waarmee het tijdschrift ontvangen was, hetgeen telkenmale den heer Waage — zoo verzekerde hij ons — groote voldoening gaf.

Men was blij weer een oude bekende uit het Zuiden terug te zien, die niet eens vermagerd was. Deze oude vriend bracht de namen in herinnering van de getrouwe bezoekers van de maandelijksche vergaderingen, meldde terloops het behoud van het Maastrichtsche museum en deed een fleurig verhaal over excursie's, die gedeeltelijk zelfs per trein konden afgelegd worden.

Met een zekere trots konden wij gewagen van een nieuwe bloeiperiode die wij waren ingetreden en die zich uitte in het groote aantal nieuwe leden en de oprichting van een onderafdeeling van het Natuurhistorisch Genootschap in Heerlen!

Met genoeg konden wij aan het veelvuldig verzoek om nog ontbrekende nummers op te zenden, voldoen.

Intusschen is als overdruk uit het Maandblad verschenen deel II van de uitgave „De Natuur In” van A. De Wever, en „De Determineertabel voor de werksterskaste der Nederlandsche mieren” van A. Stärcke, welke respectievelijk voor f 1,50 en f 2.— verkrijgbaar zijn aan het Natuurhistorisch Museum.

Willen de leden, die de Maandbladen niet bewaren, deze schenken aan het Natuurhistorisch Museum? Desgewenscht kunnen deze bladen thuis worden afgehaald. Bij toezending worden gemaakte portokosten vergoed.

NIEUWE LEDEN.

A. van Dorp, Hooge Kanaaldijk 12, Maastricht. Mevr. E. Godefroy-van Veluw, Ant. Lipkensstr. 12, Maastricht. Mevr. P. Verzijl-Castermans, Breedestr. 1, Maastricht. L. Smeets, Mesdagstr. 39, Nijmegen. Prof. Dr. I. M. v. d. Vlerk, Wasstr. 2 a, Leiden. J. C. A. Mighorst, Oude Gracht 271, Utrecht. Mej. A. J. M. Meddens, Kasteel Nunhem, Nunhem. L. M. v. Nieuwenhoven S.J., biol. drs., Tongerschestr. 53, Maastricht. M. Jeuken S.J., Tongerschestr. 53, Maastricht. Mej. J. Brouwers, Akerstraat 114, Heerlen. Dr. F. A. Hötte, Molenbergl. 109, Heerlen. C. J. Marin-kelle, 2e Schuytstraat 176, Den Haag. P. M. Verhoeff, cand. not. Doldersche weg 42, Den Dolder. H. Harmsen, Hopman Padvindergroep: de Eburonen, Theod. Schaepkensstr. 32, Maastricht. P. Florack, Cannerweg 124 A, Maastricht. C. Kruit, Lage Kanaaldijk 99 B, Maastricht.

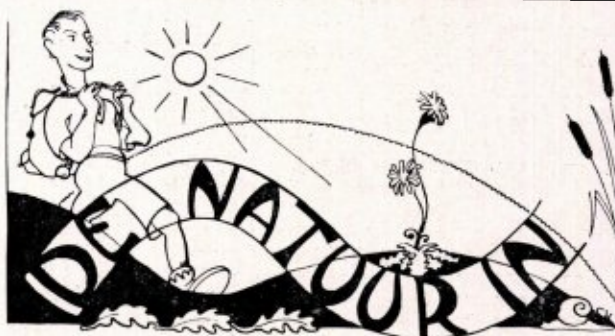
**AANKONDIGING VAN DE MAANDELIJKSCHE
VERGADERINGEN.**

De vergadering te Maastricht wordt gehouden op **Woensdag 3 October**, 's avonds om 6 uur in het Museum.

Dr. J. E. Schulte spreekt naar aanleiding van den **50sten sterfdag van Louis Pasteur over diens betekenis voor de wetenschap.**

De vergadering te Heerlen wordt gehouden op **Zaterdag 6 October**, 's namiddags om 3 uur in het gebouw van de R. K. Meisjes H. B. S., ingang Gasthuisstraat.

De heeren van Rummelen en Dijkstra houden een inleiding voor de **excursie naar de Brunsummerhei.** Daarna volgt de vertooring van eenige lichtbeelden met explicatie over paddestoelen.

Zondagmiddag, 23 Sept. excursie naar de grotten van den Cannerweg, onder de Campagne van de Paters Jesuïeten. Deelnemers komen samen om half 3 bij de Philipsfabriek aan den Tongerschenweg.

Op Zaterdag 13 Oct. wordt een paddestoelenexcursie gehouden naar de bosschen van Geulle.

Vertrek per trein uit Maastricht 12.10 naar Bunde. Deelnemers uit Heerlen vertrekken 12.17 naar Meerssen, en wandelen naar het Bunderbosch.

Terug uit Geulle 18.24. In Maastricht is om 19.17 aansluiting in de richting Heerlen.

Op Zondag 21 October volgt een excursie naar de Brunsummerheide. Vertrek vanaf het Geologisch Bureau aan de Akerstraat te Heerlen om 1 uur.

De wandeling gaat via het station, waar deelnemers uit Maastricht (met de trein van 12.18) zich kunnen aansluiten.